

Any XV

Barcelona 15 de Maig de 1902

Elta no será una Duse
ni tampoch una Bernhardt
ni menys una Sada Yacco
ó un' altra estrella de l' Art.
Pro en cambi del que li falta
mirada artísticament
té un cos y uns ulls y unas curvas,
que valen més que 'l talent.

Copia fot. de A. Esplugas.

Viatje ministerial

LA TOMASA ha enviat á rebre als ministres, á son antich amich y colaborador en Nofre L'onsa.

La rahó d' haver delegat á dit personatge, en lloch d' enviar á un de sos redactors en actiu exercici, consisteix en primer lloch en que, gent pràctica com s'óm, vam calcular que residint en Nofre á la Fatarella 'ns estoviaríam la meytat de un passatge de tercera y avuy s' ha de contar tot. En segon lloch, en Nofre L'onsa qu' es conegut antich del senyor Canóns y de 'n Gedeón, els ilustres concellers de tots els ministres h'guts y per haver, tenia majors facilitats que un' altre per estar ben enterat.

Nostre estimat Nofre L'onsa donchs, 'ns ha favoregut ab la següent informació *telegràfica*, qu' ell mateix á caball de las espardenyas s' ha encarregat de portar, convenent com nosaltres de que guanyaríam temps y diners, coneguda la marxa de 'ls telégrafos espanyols.

* *

Lleyda - 9 - 1 matinada. Al passar per Sanahuja el tren ahont anavan las autoritats y els periodistas de Barcelona m' hi agregat á la comitiva. Previament havia fet deu horas á *pata* desde la Fatarella.

Un cop agregat al convoy, he tingut l' honor de saludar en un vagó de primera als peixos grossos de Barcelona y en especial al meu antich conegut Petroni (a) el baró de Viver, lo qual m' ha convidat per anar á Madrid á veure la jura del Rey en qualitat de representant de la Fatarella. Després hi pujat al vagó de 'ls periodistas ahont m' he trovat ab una porció de coneguts; hi saludat al eximi *Monjeta*, el meu rival en la premsa barcelonina, y al inclit *Cullaretas* el reporter de major circulació entre els Nofres L'onsas y els Gedeóns de la Península. He repartit algunas estretas de má y hem encès un *caliquenyo* que 'ns ha donat en Coria, qui á la quenta deu haver acabat la provisió de 'ls habanos.

A la estació de Lleyda 'ns esperavan lo governador y la plana major de la política lleydatana. Se 'ns han emportat á tots al govern civil y allí s' ha fet una tria. Las autoritats de major quantia s'han quedat al palau del govern, ahont el senyor Schwartz 'ls hi ha proporcionat taula y llit. El rebuig, ó siga els periodistas, després d' un cortés «si son servits» que volia dir «aquí fan nos» hem marxat al carrer. Entre nosaltres 'ns hém dit que 'l senyor Schwarz está renyit ab son apellido. Un antecessor seu, el monjo Schwartz, va inventar la pólvora y el governador de Lleyda per no inventar res, ni tan sols ha inventat allotjament y taula pe 'ls periodistas.

Nos veyem obligats á passar la nit en clar. Jo, que may deixo la barretina y la manta puch arrenjarme bé que mal. Els altres entussegant y tremolant de fret maleheixen sa mala estrella. — *Nofre*.

* *

Lleyda, 9, 6 matí. — Després d' una nit toledana ha surtit el nou dia. Jo m' hi enquistat en la sala d' espera entre una maleta y un *mundo*, y he fet una bacayna. Els altres han passat la nit malehint al governador y als ministres. No se sab quan arribaran aquestos. Ara mateix m' acaban d' ensenyar un parte que diu; «Monzon. Tren ministerial llega con 68 retrasos. El 69 ha tenido lugar aqui. Se le ha recalentado un cojin al vagón del ministro». Jo que 'l castella no 'l toco gaire y en els escrits me fa una mica de nosa el negre, havia llegit «se le ha recalentado un... *dallonsas* al *bacón del ministro*» lo qual ha motivat que 'n *Memento* 'm mirés de regull, com si 'm volgués oferir hostatje en lo carrer d' Amalia de Barcelona.

Por fin, després de 'ls 69 retrasos consabuts, ha arribat lo tren ministerial á quarts tocats. Allí ha sigut conmovedor; viscas, aplausos, abraçadas, la marxa real á tot drap. Els ministres han baixat un moment per saludar al poble, pero aquest no hi era. Tots el qu' estavam esperant, 'ns hém enquistat al tren y després de la parada reglamentaria ha arrencat la locomotora sense xiular, perque cal advertir que per evitar alusions molestas s' han tret els xiulets de las máquinas. — *Nofre*.

* *

Pel camí, 9, á las 10 matí. — A partir de Lleyda, avall com l' aygua per dins de terra catalana. Presentat per el Sr. Canóns amich particular del comte de *Robamonas*, he tingut l' honor de fer'hi una sentada, aixó que 'ls de l' art de la ploma ne dihém una interview. A diferencia de lo que fan els altres, no 'm dona la gana d' explicar lo que m' ha dit. No més faré públich per lo que interessa al meu poble, que m' ha promès venir á la Fatarella á fundar una Universitat. ¡Si ell sapigués que 'l mestre ha hagut de plegar per falta d' alumnes y per falta de pago!

En *Canaletas* es molt simpátich. Com á comediant no tindria preu. Sempre está en situació. Hi pregat al seu secretari particular, mon amich Gedeón, que m' hi presenti. — Més endavant, m' ha dit.

Per tot arreu ahont passém surten las autoritats á las estacions, junt ab los somatents.

En *Robamonas* y en *Canaletas* al veure tantas armas de foch s' escaman. Pero el general de 'ls somatents 'ls tranquilisa, ensenyantlos el lema que cada hú dü imprés al porta-fusell, que diu; «Pau, Pau, sempre Pau». En *Petroni* explica lo significat de la paraula «Pau» y 'ls ministres 's parteixen de riure per sos primitius temors. — «Vean ustedes cuán bueno es entrar en la realidad de las cosas, diu en *Canaletas*... ¡Pensar que tanto «Pau» nos dió un susto terrible!

Passém per devant de Mollerussa devorant kilómetros. Una cobla toca á la estació no se sab qué. El governador Schwartz diu que la marxa real; á n' en *Canaletas* li ha semblat sentir compassos de la «Marsellesa», que li recordan sos temps de republicá. No falta qui afirma haver escoltat las notas del «Bon cop de fals!»

A Tárrega en *Canaletas* aprèn la paraula «concedido» y ja no la deixa en tot lo viatge. — *Nofre*.

* *

Manresa, 9, 11 matí.—Per fi hém arriuat á Manresa. Ara els retrassos son 75. En *Canaletas* m' abraça, baixa al andén y li tocan entre altres coses la marxa real.

Jo segueixo ab en *Robamonas* fins á Tarrassa. J' tornaré á Manresa. Hem quedat ab don José que no farà el gran discurs fins que jo torni. —*Nofre*.

*
**

Tarrassa, 9, 1 tarde.—La recepció de Tarrassa ha sigut el *disloque*. A la estació hi havia en Sala, en Salas en Saleta, en Salarich, en Saló, en Salagran, en Xó y en Gó y en Pau, Pera y Berenguera amèn d' unes quantes mils personas. Las fabricas paradas, els carrers enramats, els balcons ab domassos... et sic de cœteris.

L' únich que no ha estat a l' altura, ha sigut el secretari del Ajuntament. Ha comés bastantes torpesas y ha suscitat algunas qüestions d' etiqueta. Dihuen si estava venut als catalanistas. S' afegeix qu' aquestos també han comprat al fondista per que servis malament. En efecte el banquet ha sigut infernal. El menjar era escás, dolent y fret.

El ministre ha discursejat de valent. Contestant á n' en Sala ha dit coses molt bonicas; responent á n' en Salas ha tocat qüestions molt delicadas. S' espera que parlin en Saleta, en Salarich en Saló y en Salagran. A tots contestará el ministre. Es en *Robamonas* un home incomparable. Ha promés una porció de coses útils y necessarias. Entre altres, á mi 'm regalará las primeras calsas que deixi en bon ús. M' ha fet una erudita disserció sobre la conveniencia de que m deixi anar els allargos si 'm curtejan, com es fècil. Realment 's comprèn que un home aixís ocupi el ministeri de la ciencia, per que sab de tot.

Surto cap á Manresa per arriuar á temps de sentir á ne 'n *Canaletas*. —*Nofre*.

*
**

Manresa, 9, 4 tarde.—En Gedeón m' explica l' arriuada. No desdiu de la de Tarrassa. En *Canaletas* no hi veu de cap ull. Aquest home es una d'ayna.

A l' Hospital ha promés roba, á las comissions ha promés carreteras, carrils y ponts. Als obrers 'ls ha emparaulat reformas; al c'ero li ha promés protecció. A n' en Bonafulla li ha dit que demani. Crech que l' interpelat ha demanat cinch mil pesetas. Fins als catalanistas 'ls ha promés que parlaria en catalá. Aquest home disposa de lo seu y de lo de 'ls altres. Ha promés en nom propi, en nom del Estat, en nom del ministeri, en nom del rey y en nom de 'n *Robamonas*. Té una fortuna en un recò de boca y un' altra á la butxaca... Ja ho diu el ditxo; lo prometre no fa pobre.

Avans del discurs de la tarde, que tothom espera ab ansia, hi pogut parlar ab ell.—Oh L'onsa amich (m' ha dit abraçantme) ja us conech de temps. Volia abraçarvos; es aquest lo móvil ocult del meu viatge. Si no arribéu á venir, jo vinch á la Fatarella á buscarvos. ¿Qué voléu de mí, veyám?...
—Senyor *Canaletas*, li he dit, jo 'n tindria prou ab la plassa d' estanquer del poble.

— Concedida.

—Y la contracta de garrofas...

—Alto! aixó no pot ser; la contracta de garrofas

la tinch jo y no puch desfermen. Si voléu la de mistos de pet per tots els ministeris, una plassa de corresponsal del Institut del treball y un' altra de l' «Heraldo» á la Fatarella...

—Admes y tantas de gracias.

—*Corriente* y ara dispenséume; vaig á ensarronar á n' aquesta bona gent.

Y en efecte ha comensat á bellugar la llengua ab un salero que encara me 'n faig creus. Ha convenut á tot hom ha agradat á tots. Ha sigut radical ab els obrers, conservador ab els amos, fervorós creyent ab els de la crosta de baix y anticlerical ab els avensats. Ha dit que vo'dria ser catalá, ha cridat visca Catalunya y *viva España* y ha deixat en una paraula enfosquida al seu costat, á la serpentina Loie Fuller qu' ara treballa á Barcelona.

L' entusiasme qu' ha produhit en *Canaletas*, es imponderable y la ovació que 'l públich li ha tributat, inmensa. Las donas están bojas per ell.

Aquest home fent de *sacamuclas* á la porta de la Pau de Barcelona farà una fortuna.

Jo no hi pogut menos d' abraçar-lo. Deu no m' ho retregui. —*Nofre*.

*
**

Manresa, 9—A las 7 vespre *Finis coronat opus*. Arriua el tren ministerial de Tarrassa. En *Canaletas* y en *Robamonas* 's llensan l' un en brassos del altre.— ¡Son nostres! 's dihen tots dos á l' orella. Els hém ben conquistat. S' ha acabit la qüestió catalana, está segura la monarquia, el govern té vida llarga. ¡S' ha salvat l' Espanya!

Y entre aplausos y viscas, entre los sons de la marxa real y 'ls reflexos de las bengalas arrenca el tren y 's pert entre la fosca.

Y allavors comensan á tornar las collas de 'ls que han passat el día á fora, en plena naturalesa, ben agens á las visitas qu' han vingut mentres l' *amo no era á casa*. De la passada borratxera no 'n queda més que un munt inmens de promesas... y una dimissió en perspectiva. —*Nofre*.

Per la copia.

RAMON BERENGUER

Per poca corretja

'S mudava, corta festa,
la camisa 'n Pep Sever
y com més forfollejava
per cordarse els botonets
menos entravan aquestos
en los tráus corresponents.
Cremat llensa la camisa
per la finestra al carrer
y al veure'ho la seva dona
agafa 'l vestit del Pep
y 'l tira detrás d' aquella,
vist lo qual li diu aquest:
—Qué fas, digas, desdixada?
—Qué vols que fassi; no res,
puig si t' he tirat la roba
per la finestra.. —¡Acabém!
—Es que 'm creya que vol'as
mudarte á baix del carrer.

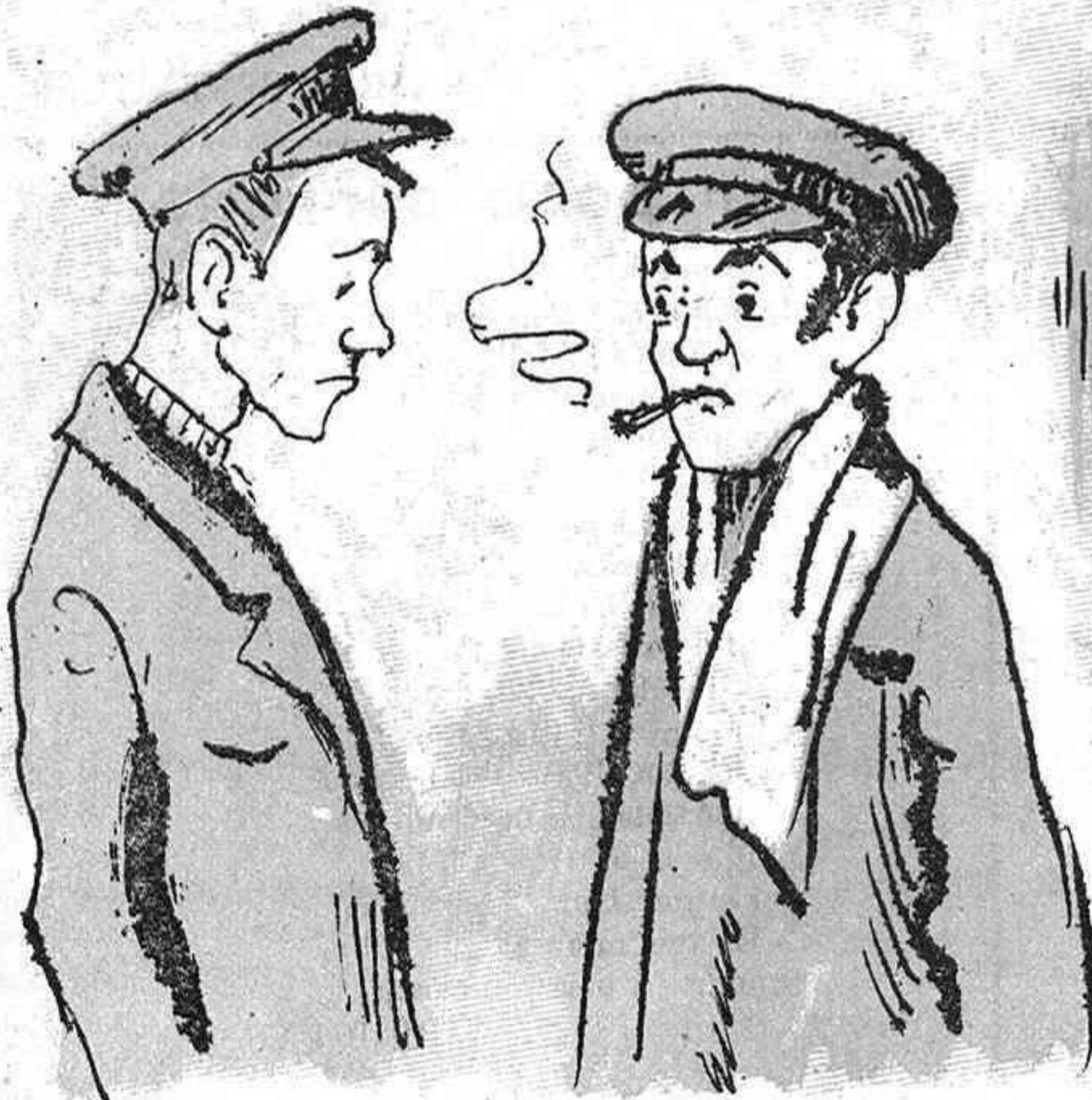
S. BRUGUÉS.

ERUSLERIAS

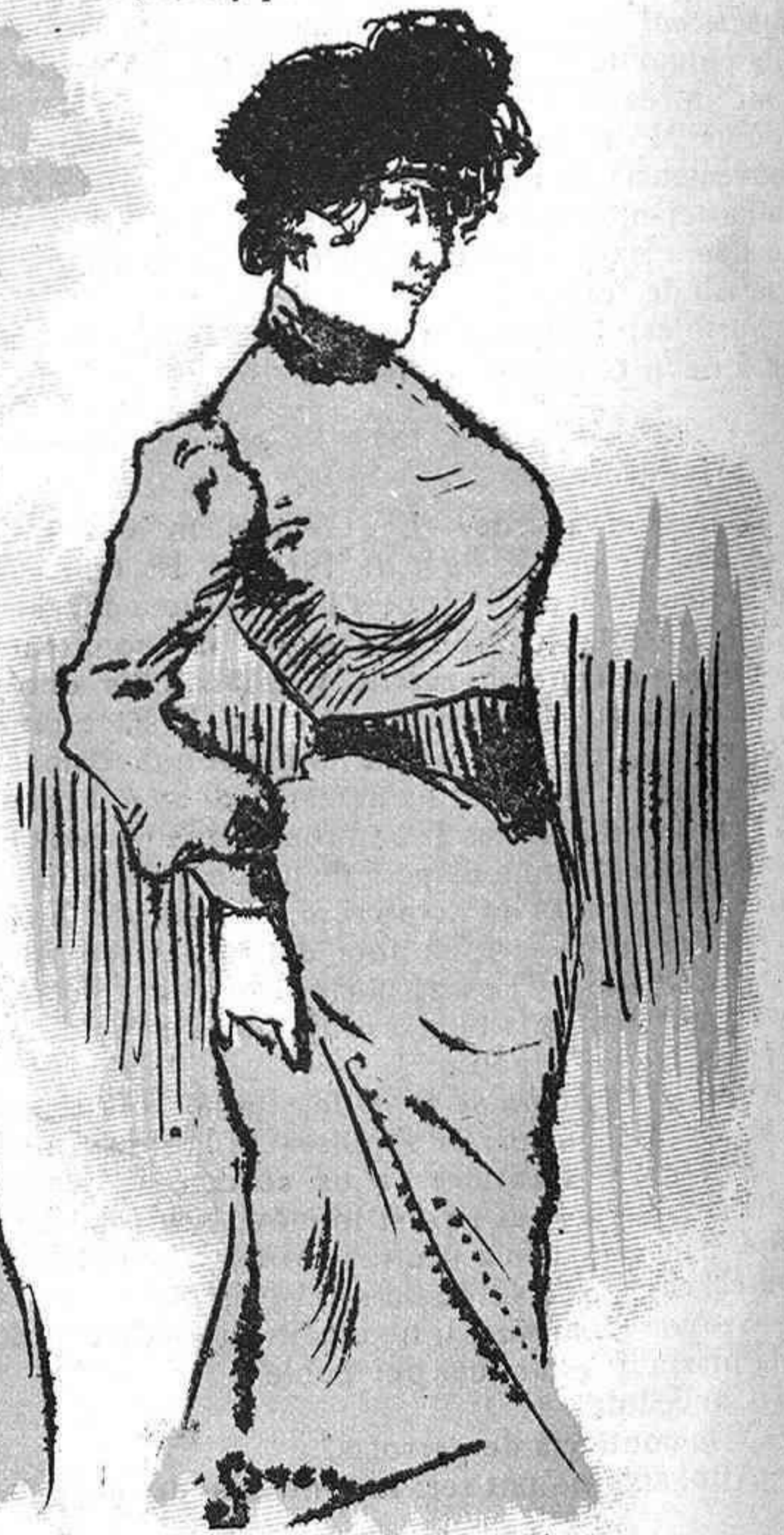

—¿Qué 'm dius de la Sada Yacco?
—Sublím, sublím amich meu;
casi estich temptat de ferme
del teatro japonés!...

—Chico *mus* aburrimos de mala manera desde
que los *taranguistas* se marcharon á Madrid...
—Ja lo *pués decir*; no se vé ni un pitillo.

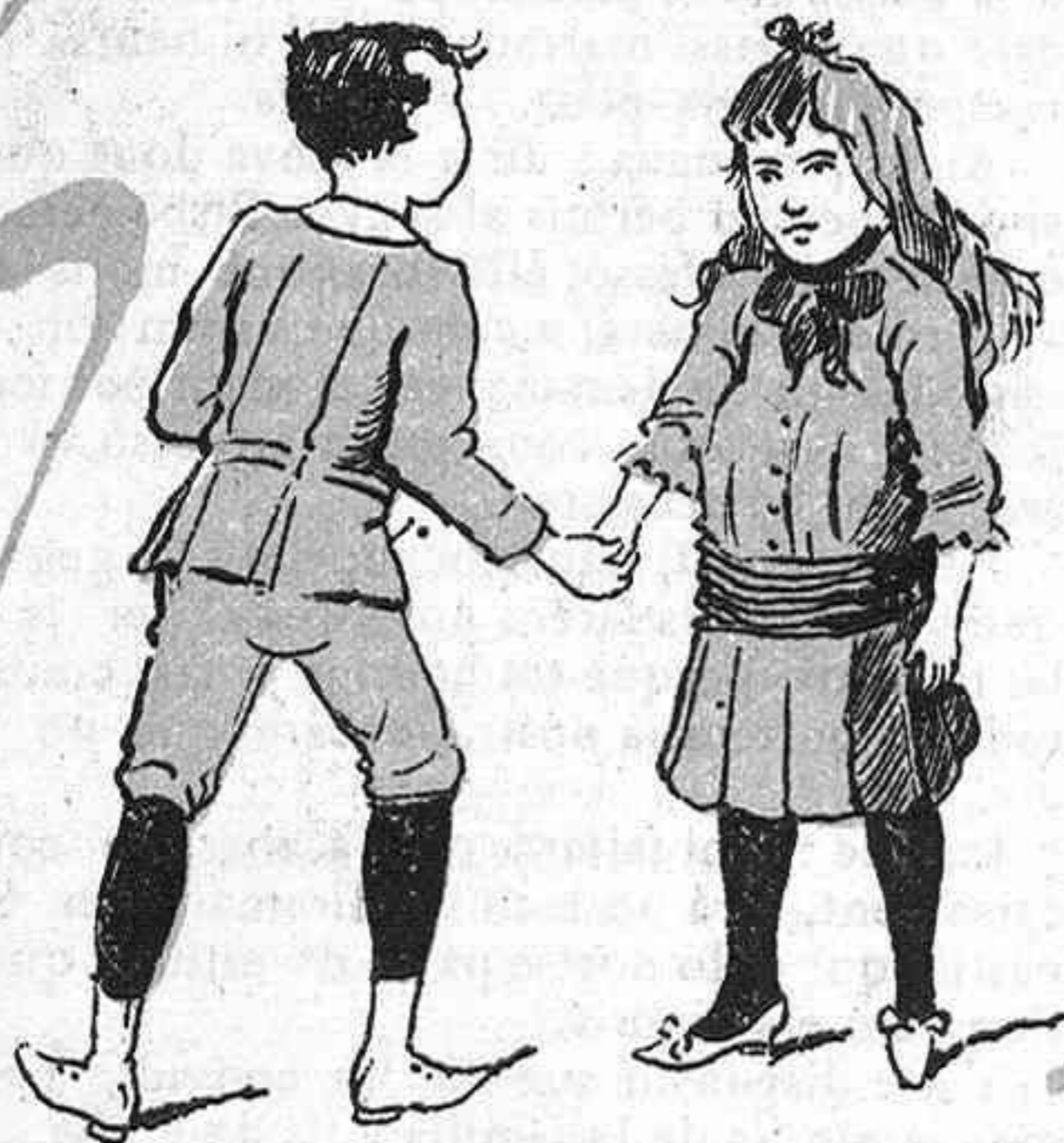

—¿Qué dius de *huelga*?... No, noy, no... Encare 'm
recordo del mal gust del ranxo de l' altra vegada.

Rosa de Maig que 's dalcix
per sé esfullada...
¡Y encar no ha trobat un home
que li digui una paraula!

LA TOMASA
L' AMOR

L' amor, á voltas es tendre,
infantil, pura ilusió;

altras, per lo poca solta,
es amor de carreró;

per lo ranci, devegadas
es sols amor estantís,

y molts cops, l' amor més manso,
se fa tràgich d' improvís.

La reyneta de casa

Qu' es la *nap-buf*, la petita, lo darrer fruyt de la cullita.

No la coroném, pero la calsem á mitj més entrant.

Que per *la de casa*, vé á sér tant important y trascendental com lo altre.

Los vehins de la escala están fent 'ls preparatius dels festeigs en projecte pera celebrar tant faust aconteixement.

Lo particular es que tractantse dels peuetes de la nostra nena, qu' es la reyneta de casa, de dalt á baix dels pisos la idea de la festassa commemorativa, há caygut—lo que 's diu—de peus.

En lo programa projectat, no hi faltarán tota mena de diversions... d' estar per casa.

Ab las mossas de la tenda, jugarém á saltá y pará; ab las noyas del safreig, á la gallina cega; ab las fillas d' aquella que talla carn de caball á la Boqueria, á caball fort; y ab las bordegrassas de la marmanya que 'ns ven las patatas, á arrencar sébas.

A dalt del terrat farém volar un estel que figurará un' olla y... ¡a' hi donarém de fil!... Un fil tant llarch com d' aquí á Madrid.

Después aixecarém globos de ral dels més cars y il·luminarém á la nit tots 'ls pals d' extendre roba ab xinxetas sense oli que farán d' alló més bonich, per fosch que sigui.

Acabat, hi haurá ball de patacada al só de l' in-

cordeón del fadrí de la fleca de sota, qu' es un cap de pastera de nom y de fet y es músich de la banda... de Tagamanent.

La cerimonia solemnia del citat calsament de la reyneta de casa, tindrà lloch á la plassa del Rey, al bell costat d' aquell kiosko de fer *rius* que s' hi véu; y després la comitiva 's dirigirá á la plassa Real, passant pe 'l carrer del Palau (encare que 's fassi marrada) y allí hi haurá 'l seu corresponent besa-peus... y *tampis*.

Aixís que anava á dir á la mèva dona que qui sab si demanèssim permís al senyor Bisbe pera fer una especie de professó, ella tirantme molts capelláns vá dirme lo mateix; y com que várem fer un bisbe váam desistir de demanar rés al idem per fer la professó; y després... com que la professó vá per dintre, no hi há necessitat.

Per altra part, hauríam suprimit 'ls gegants, perque prou que 'ls farém nosaltres al fer la festa; y las trampas, perqué tot ho son; y las creus perqué cadascú portém la nostra, encare que no 's vegi... etc., etc.

Lo que no hi faltará, per' acabar de coronar lo calsament, será un tech á Miramar, per Sant Sebastia, qu' es lo nostre patró d' estiu... que 'ns en lleparém els bigotis.

Y are dispensin que no 'ls convidi, perque no més serem 'ls de la familia y 'ls de l' olla... que ja farém prou colla.

Que 'ns probi forsa y bon profit 'ns fassi.

PEPET DEL CARRIL.

LAS FESTAS REALS

La familia Xercavins no s' ho ha pogut acabar aixó de que á Barcelona no 's fassin festas reals...

Recordo que aquella nit que l' Ajuntament votá no gastar ni una pseteta de las caixas comunals per commemorar en forma l' aconteixement citat, á casa de 'ls Xercavins lo pare, l' ex-concejal; la mare, la ex-bugadera; las dos mossas y el brivall esperavan la noticia ab la més gran ansietat.

Y quan se senti *La Publi*, quan se cridá *El Liberal*, el menut baixá la escala saltant com un garipau y va comprá 'ls dos periódichs y en quatre bots pujá á dalt y 'l vell li prengué un diari y l' altre la noya gran y ansiosos els repassaren fins qu' á *duo* ván cridar; —¡Els brétols... ni una sortija! ¡Els descamisats... ni un clau!

Y lo probat monarquisme de 'ls cinch Xercavins lleals va derramá amargas llágrimas...

¡No en vá el Xercavins en cap havia fet de las sevas en Consums, durant els anys que remená las cireras el gran Planas y Casals!

Aquella nit memorable cap de 'ls Xercavins sopá. El vell s' esbravá ab apóstrofes als murrís republicáns y als pillos catalanistas.

La vella 'ls digué «¡Morrals!» ressucitant el llenguatje de quan anava á rentar.

La noya gran cridá;—¡Els brétols, ja ho tenia coll avall formar en la presidencia d' algún acte inaugural! La mitjana exclamá;—¡Tontos! ¡Ves que 'ls podía costar divertirnos una mica mentre ho pagui la ciutat! Fins el Xercavins menut vá dir tot sanglotejant; —Jo que volia fer festa al colégi... ¡M' han trompat!

—Ah, va dir á sa costella lo bon Xercavins en cap. No vull... no 'm dona la gana que un jorn tan assenyalat 's passi aquí, á casa meva, igual que 'ls demés del any. Si la ciutat es avara fins al punt que als soberans no 'ls vol dedicar ni un xavo, en Xercavins no es ingrat y á la *f. z* de tots els pobles y de tot el mon, si cal, mostrará el seu monarquisme, l' amor á sas majestats—

Y en efecte d' aquell día lo bon Xercavins está rumiant y tornantse calvo per fé uns festeigs... casuláns.

En primer lloch, ha dat ordre de que al balcó del davant s' hi posin de nit xinxetas y de día un gran domás (els cobrellits de las noyas afegits per un costat).

Ha llogat també un manubri que instalat en son despaig está apunt, per quan convingui, enjegá la marxa real.

A la eixida, ab quatre canyas un mecanisme ha montat

ahont s' hi cremarán bengalas y altres fochs artificials.

Ha adquirit algunas bombas de formas extravagants y ha comprat també bolados y aixarops per refrescar.

El programa de las festas de 'ls Xercavins, es variat, segóns nota manuscrita que m' ha vingut á las mans.

Hi haurá al matí gran diana (cohets y marxa real) Mes tart besamáns solemno. Tarde, concert y sarau per un flauta, amich del *novio* de la Xercavins més gran ..

Al vespre la gran vetllada; discurs. Xercavins en cap inspirat en las ressenyas que 'ls diaris han de portar, sessió de màgia pe 'l nuvi; un vers per la noya gran; un' altre vers per el nano; *manótech* per el papá; y romana (?) de 'ls *lunares* per la mitjana... En total sis números sense incloure lo refresch. Y acabaré ab lo disparo á l' eixida de grans fochs artificials.

Eixa es la festa. 'M prometo no faltar'hi puig m' atrau tan acendrat dinastisme y crech se 'l déu ajudar...

Y luego, que la segona de las Xercavins m' ha dat paraula, de que en tal día que 'l rey possessió pendrá del seu trono, també ella la possessió 'm té de dar de sa boca petonera... quan se descuydi el papá.

M. RIUSECH.

LA DONA CATALANA

DIRECTORA: D. RIERA BATLLE.

LO BATEIG

IMITACIÓ

Encare las campanas de la vila
se senten repicar,
que arriba al Mas, dels homs la comitiva
venint de batejar.
Ha vingut de molt lluny la parentela,
de ciutat els padrins,
y s tornan á trobá els que molts anys feya
que no 's havian vist.
Té d' haverhi un bon tech, per fer balladas
una cobla han llogat;
han convidat vehins, y aquets hi duhen
altres nous convidats.
La cuina llena olor, ja las cassolas
fumejan de debó,
y la gent pren asiento en una taula
que ocupa el menjador.
¡L' arrós! se sent cridar; un fort aplauso
ressona allí al instant,
y arriban tot seguit portantlo á taula
y 's posan á omplir plats.
Allí, com famolenchs, tot ho devoran...
los plats 's van buydant
fins que arriban los postres y vins rancis .
¡tot queda despatxat!
Y després de ballar y fer gatsara
se despedeix tothom,
¡donant l' enhorabona als que han fet neixer...
un infelís al món!

ROSETA SERRA.

A La meua mare

¡Oh mare meua! ¿Recordas
aquells jorns de ma infantesa
que ab tant natural tendresa
sempre 'm volías prop teu,
satisfent los meus desitjos
qu' amatenta endevinavas
y ab tos petóns celebravas
cada nou acudit meu?

Los enganys de l' existencia
ignorant mon cor sensible,
per tot anhel impossible
sentia folla il·lusió;
tu que 'm veyas innocenta,
de l' ocasió perillosa
m' allunyavas carinyosa
mostrantme lo bell y bó.

Jo sé que tu m' esplicavas
que al mon troba la criatura,
sens desenganys la ventura
y sens ficcions l' amistat;
jo ab fé cega tot m' ho creya
y en tals concells fent memoria,
sols veyá de jorns de gloria
mon esdevenir sembrat

Ja ha passat tot, mare meua;
lo temps ab freda alenada
de ma edat enjogassada
ha glassat las il·lusions;
ja no crech ab las bellesas
que 'm contavas de la vida
perque enllota la mentida
las mes puras afeccions.

Sols crech en tú, que en la terra
mos primers pasos guieres,
y en l' amor que 'm dedicares
la vritat hi veig brillar;
per tot regna la falsia
menys en tú ma bona mare
puig mare só, y tambe are
jo sé lo qu' es estimar.

DOLORS RIERA BATLLE.

Elegancia fi de sigle

Conech una senyoreta,
qu' es un tipo interessant...
parla francés, alemán,
y gasta fina etiqueta:
usa perfums de 'ls millors,
passa 'l temps llegint novelas
y reb cada jorn esuelas
de rendits adoradors...

Vareig visitarla un dia
y ella tant m' ho vá agrahí,
que volguent usar ab mí
de exquisida cortesia,
vá presentarme un refresch;
pró... 'l vas ab que vá portarlo
era tan brut, que al tocarlo
s' enganxava com lo mesch!

De moltas aquet sol cas
ja demostra la gran ciencia;
molt de luxo, molta essencia,
¡y no saben rentá un vas!

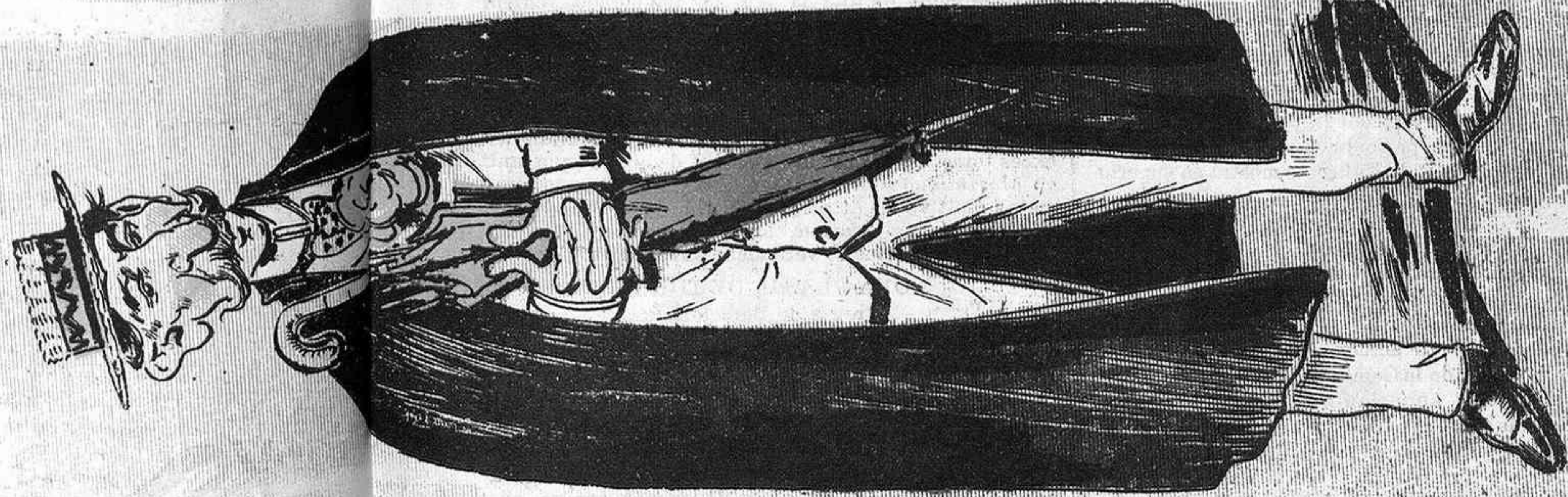
Y fins lo plat de menjar,
quan no tenen qui ho sab fer ..
¡l' aixugan ab un paper
per no haverlo de rentar!

ROSER de CREIXELL.

—¡Despertat Quim! y un *ex-voto*
 promet á Deu si 'n sortim!
 —*Algo 's belluga!*

—¡Si: Quim!
 ¡es un altre terremoto!

Mes de Maig. Mil noucents dor.
 així 's vehuen molts senyós.

—¡Senyó Marial! senyó Marial!
 el nostre *Cuerpo* marxa mal!

TEATROS

ROMEA

Dos estrenos hi han hagut desde nostra última revista. L' un es *Una modelo*, comedia en un acte original del reputat autor Sr. Rovira y Serra, habentnos demostrat una vegada més sa pericia teatral, ja que *Una modelo* entre sa part sumament còmica s' hi observa un fi altament moral.

L' altre estreno ha sigut *Sol ixent*, drama en 4 actes original de Sr Pous y Pagés, que sense ser cap obra de tésis, sigué sumament aplaudida per sos elevats pensaments si bé la trama del mateix demostra en son autor qu' es un novici pera lo teatro.

Com siga que los actors anavan bastant de *cucullula*, l' apuntador prengué part important en lo desempenyo.

NOVETATS

Tres funcions ha donat la companyia japonesa á qual frente hi figura la célebre actriu Sada Yacco, de gran renom universal.

Lo sol anunci de companyia que tant rebombori ha mogut en los punts que há treballat, feu que 's logrés un abono sumament considerable y que además s' omplissin las galerias de un modo extraordinari.

En las obras que executá la companyia, se veje palpable que lo teatro japonés está en sa infancia, considerat ab tots los de Europa per lo tant en aquet punt no complasqué á la concurrencia, ja que á escepció de un mal arreglo de la coneguda obra de Dumas *La dama de las camelias* y que en son final se 'n vá ab la tragedia *Medea*, las demás obras —si obras poden dirse,— van demostrar los artistas possehir notables condicions per companyias pantomímicas, en que han de ser acróbratas y bailarins.

En la esmentada *Dama de las comedias* que en japonés se titula *Kosan* y *Kinkoro*, la Yacco dongué mostrars de son talent imponderable en las escenas finals, demostrantnos ser justa la fama de que venía precedida presentantnos los últims moments de sa vida ab una realitat pasmosa tant d' art com d' estudi.

En las demás obras, poguerem apreciar la indumentaria que posseheix la companyia y al mateix temps presenciari escenas japonesas ab verdadera propietat, per lo que en alguns moments 'ns semblava trobarnos al Japó, pero com hem dit avans, carregadas de una ignocencia extraordinaria.

En dits días, hem pogut admirar á la creadora de la dansa serpentina, á la verdadera Fuller, que si l' espectacle no arrebatá com sucehi la primera vegada que en nostre públich se presentá, fou per 'l abús que ja s' ha fet del mateix, pero la Fuller 'ns mostrá sa superioritat en llimpiesa y voluptuositat ab tot lo que fins are habém vist.

En l' últim dia que treballá, féu la *dansa del foch*, que causá gran admiració y resultá molt aplaudida.

Per medi de capritxosos y artistichs programas s' ha publicat la llista de la companyia que desde lo dia 28 del corrent deu haber d' actuar, sent la notable que procedent del teatro de la Comedia de Madrid donará cinquanta funcions, anunciantnos 9 obras novas y además una dels germans Quintero, quals primicias d' estreno han reservat dit aplaudits autors pera aquesta capital

La setmana entrant parlarém del numerós personal y excelent repertori que posseheixen.

TIVOLI

Notable éxit lográ la sarsuela *Los comediantes de on-taño* igual que si 's tractés de son verdader estreno y es que dita obra, molt poch coneguda, es de las mes notables que té la sarsuela gran.

Llástima que 's veji tant poch, per lo que preguém á la Empresa, deixi saborejar sas bellasas en alguna altra representació.

Lo desempenyo molt acertat, distingint's hi la senyoreta Silvestre, que ja es sabut declama com una notabilitat dramática.

Dilluns passat, féu lo seu benefici lo mestre senyor Bauzá y en dita nit se pogué convencer de las simpatias que ab son treball incansable ha sapigut alcansar.

Regalos y un plé á vessar, es lo que lográ además de verdaderas ovacions en las sinfonias que 's tocaren en los intermedis.

Pera avuy está anunciada la perla còmica lírica de Larra y Barbieri *El barberillo de Lavapiés* y pera demá lo *Curro Vargas*.

Mes varietat y mes bó y escullit, casi es imposible.

CONCERTS D' EUTERPE

TEATRO TIVOLI

Dilluns próxim, festivitad de la Pasqua, aquesta distingida Societat coral donará lo concert de inauguració en son *clásich* teatro que ho es lo del Tivoli, havent combinat son mestre D. Sebastiá Rafart, un escullit programa.

Sabém que entre las pessas que hi há en preparació, hi figura la alborada de Clavé *De bon mati* en que lo Sr. Rafart hi ha posat verdader empenyo en que surti cantada magistralment.

UN COMICH RETIRAT.

Diversions públicas

PLASSA DE TOROS

(Antigua de la Barceloneta)

La Empresa habia anunciat que lo bestia que debía lidiarse de la ganaderia Perez de la Conxa lo dia 8 últim, era sumament escullit y no mentí, pero som d' opinió que habia de ser escullit per matadors dels que cobran de 3000 pessetas per munt, no per modestos *novilleros*, que lo seu sou y pretensions son sumament reduhidas.

Dificilment en tota la present temporada veurém bestia tant notable, per sas condicions de lidia com també per lo colossals que eran.

Als *cèebres Guerritas* y demás *camarilla* per l' istil 'ls hi hauriam volgut veure.

Ab condicions tant desiguals, no volém combatir la feyna que feren los toreros, puig que cumpliren ab excés totas las cuadrillas, deixant demostrat que tant en *Mazaninico* com el *Canario* son dos joves que prometen molt y dels de pasta toreril.

En bestia més *prudente*, los volém veurer altre dia pera poder jutjarlos ab verdadera imparcialitat.

NOVA PLASSA DE TOROS

(Arenas de Barcelona)

La Empresa Martinez, pera diumenge próxim festivitad de Pasqua, anuncia una gran corrida de 6 escullits toros procedents de la acreditada ganaderia andalusa de Romero, pera la que ha contractat als notables matadors *Quinuo* y *Fuenes* coneguts per los primers en la serenitat y elegancia del toreig.

Ab tant bon cartell y sapigut la justa fama que gosa la ganaderia Romero, ja que es de las mes *bravas*, augurém un plé á reventar.

LA TOMASA
DE RESERVA

El programa de las festas ha suferit una estisorada. A última hora s' ha acordat reforzarlo ab la lidia d' un centenar de toros. Y per si faltan toreros, s' han ofert en *Mateito* per matarlos y el *Moretillo* com á picador.

R a r e s a

Perque ploras Marieta?
 qué passas algun disgust?
 potsé ha mort la teva mare
 ó 'l promés no t' ha volgut?
 Digas dona, cuyta, digas
 pots pensá que jo per tú
 faria lo que podria
 porque estich mes que segú
 que en que fos saltá una tapia
 y hasta dispará un trabuch,
 calá foch á tot un barri,
 anarme 'n fins al ferú,
 per tú jo...

— No t' escarrassis
 m' ha entrat un mosquit al ull.
 J RAMILLS.

Campanadas

Un poeta andalús que s' ha perdut per Barcelona, un tal *Ruilopez*, ha publicat una novela que titula *El burro del tío Antón*, qual burro entre paréntesis siga dit, el dedica á una senyoreta, á la que malehida la gracia que li haurá fet veure son nom associat al burro de marras.

Donchs en *Ruilopez* per ferse la *réclame*, ha ideat un procediment nou. Ha enviat un capítul diferent de sa novela á cada diari, á fi de que li publiquin, citant el nom de l' obra.

Aixís ho hém vist á *Las Noticias* y á *El Liberal*.

La idea es enginyosa. pero té una *quebra*. Y es que si 'l públich se 'n adona, comprará els diaris que portin un capítul, reconstituirá tota l' obra y deixarà que 'ls volúms s' morin de riure en las llibrerias. Aixís ne surtir ab 30 céntims y s' estolviará de gastar una pesseta.

Aixó en la suposició de que algú tingui interés en llegir *El burro* de marras, lo que no m' atreviria á jurar'ho.

Per si no ho sabian, en Gomez-Carrillo,—un dels nostres intellectuals que fan més rotllo á Fransa,—ha publicat un llibre que s' titula *El alma encantadora de Paris*; una mena de fantasias de las que forjan els intellectuals, apropósit de la *Ville Lumière*.

Ocupantse d' aquest llibre no sé qui de *El Liberal*, crech que en Gortón, comensa confessant que no l' ha llegit per falta de temps y acaba confessant que 'l troba molt bó.

Agafa *El País* y, firmada per I. L. Lapuya trobo una critica del mateix llibre, en la que diu que tampoch l' ha llegit, pero no obstant el posa als núvols.

Aquest sistema de fer criticas m' ha encantat. Y jo que 'm creya infelis de mí, que per jutjar una obra qualsevol, era necessari previament haver'hi passat els ulls.

Ignoro si 'ls criticchs de referencia emplean els raigs X per penetrar el contingut de 'ls llibres sense alzar las escubertas.

Lo que sí sé, es que criticas d' aquest género son una broma pesada y denotan una falta de sinceritat tant gran, que als tals jo 'ls llegiria una vegada, pero no dugas.

Lo mateix que 'm passaria ab l' Urrecha, si aquest infelis senyor no 'm fés riure tant ab sos estirabots de *Quinyones* trasplantat.

L' altre dia 's vegé en l' Audiencia un procès per falsificació y estafa y 'l processat tingué de defensarse ell mateix per haver suferit un desvanciment son advocat defensor.

En ma s' d' aquest la causa anava tan malament que, segons totas las probabilitats, l' acusat s' hauria carregat onze anys de presiri.

Encarregantse ell mateix de la defensa, esmersá l' home tanta eloqüencia, rebaté ab tanta brillantés los cárrechs del fiscal, xerrá ab tanta soltura, que va cambiar els onze anys per un y encara atés á la presó preventiva qu' havia suferit, conseguí que 'l treguessin al carrer, lliure y *sin cues-tas*.

Aquest exemple ensenya que 'ls advocats devegadas no fan més qu' esguerrar lo que tocan; y ensenya també que la defensa en molts cassos, se la fá mes bé un propi que un estrany, encara que aquest siga home de carrera.

Els tribunals, donchs, deurian deixar al arbitri del acusat defensarse ó ferse defensar.

Nostre estimat amich Sr. Urrecha sempre está barrinant per ficar els peus dintre la galleda.

Per justificar aquesta afirmació citarém la ignocentada qu' escrigué dilluns al *Diluvio*, en la que per rifarse á la companya de la Sada Yacco, deya que en lo teatro Principal havia debutat una companyia malgache y explicava ab tots sos péls y senyals lo trevall dels artistas y l' argument de las obras per acabar dient que 'l millor dia succehirá lo que escriu, ó siga una calamitat.

Apart de que la idea de la ignocentada no es nova ni molt menos, l' amich Urrecha ha de confessar que Deu no 'l crida pe 'l camí de la bufoneria.

Aqui no hi ha mes malgache que don *Fardalico* y 'ls contats que 'l llegeixen.

L' erupció del volcá de la montanya Pelada en la isla Martínica perteneixent á Fransa, ha sigut l' aconeteixement de la setmana.

La tremenda convulsió de l' Atlántida tan magistralment cantada per la ploma del nostre Verdaguer; la catástrofe de Pompeya y Herculano ahont mori lo célebre Plini; los terribles terratrémols de Lisboa y las recents erupcions y desaparició successiva de las islas Krakatoa en l' Oceania. quedan gayre bé enfosquidas devant de la tremenda desaparició de tot un poble en tres minuts, arrasat per una inundació de foch y pedruscalls ruents.

Lo terror de la Martinica estava ja predisposat á las convulsions sísmicas y en próbas d' aixó tots els espanyols recordarán haver aplaudit el conegudíssim drama d' espectral titulat «El terremoto de la Martinica»... ¡Qui s' ho podia pensar que aquella obra qu' ha deleytat tants públichs havia de ser com lo nunci d' una espantosa hecatombe!

Segons noticias, las victimas del fenómeno geológico passan de 50.000.

La part vort de la isla Martinica ha quedat completament desolada y com que las erupcions volcánicas no pararan un moment s' tém per la sort de la part Sur de la isla, ahont está assentada la població de Fort de France. ¡Deu fassi que 'ls restants pobladors de la isla tinguin temps d' abandonar-la!

La Martinica fou descuberta pe 'ls espanyols y entre sos fillis ilustres s' hi compta el geni de la novela, lo gran Alexandre Dumas (pare).

A l' hora present totas las eynas de coronar reys están á Madrid ben desengrassadas y netas. á punt de funcionar en la solemne coronació d' Alfons XIII que 'l dia 17 cumploix 16 anys.

No som monárquichs ni partidaris de testas coronadas, pero ab tot, ja que no queda altre remey, fem vots perquè tot aixó de la jura y demés cerimonias, marxi ben lliatí.

Fem vots ademés perquè 'l nou monarca alimentí 'ls mateixos ideals que Napoleón III.

El bell ideal de 'n *Badinguet* (que li deyan els francesos) era que tots sos súbdits poguessin tirar gallina á l' olla.

Si Alfons XIII ho consegueix, no tenim cap inconvenient en que regni tant com vulgui.

*

El sereno del carrer de Villarroel, llegim en los diaris, que l' altre dia tingué que ser portat á casa seva dins d' un carretó, á causa d' haverse convertit en súbdit voluntari de Leopold II de Bèlgica; aixó es, per haverse posat *belga*.

Aquí del cantar;

*El sereno de mi barrio
casi nunca está «sereno»...*

y lo demés que penja.

*

L' Arcalde Sr. Amat ha tingut l' atenció d' enviarnos una fotografia de la hermosa corona que l' Ajuntament de Barcelona dedicá al insigne doctor Robert.

La fotografia constituheix un bon recort d' aquella artística proba de consideració que 'l municipi tributá á son ex-arcalde.

Remerciém al actual, l' atenció tinguda envers *La Tomasa*.

*

S' ha fet càrrech de l' acreditada Fonda de Paris, situada en lo carrer de Jaume I, 3, (entrada per la Llibreteria, 10 y 12) nostre particular amich Don Vicens de Zengotita, qui 's proposa imprimir á dit establiment una marxa séria y ordenada, posantlo al nivell dels millors de la ciutat.

Coneixedors de las condicions d' activitat y amable tracte que reuneix el Sr. de Zengotita, no duptém que la Fonda de Paris serà la preferida de totas las personas de bon gust y amigas del confort dintre d' una relativa economia.

*

Nostre antich colaborador y amich don Bernabé Llorens de Sant Feliu de Guixols ha tingut la satisfacció de veurer neixer á sa hermosa filleta Maria, lo dia dos del corrent.

Felicitém al amich y á sa bona esposa donya Josepha Clara, desitjantlos molta salut y moltes alegrias ab lo tendre plansonet que Deu els ha donat.

*

Llegeixo en un periódich de Madrid el següent anunci:

«MATRIMONIOS; Hay dos señoritas con 25.000 pesetas en fincas y dinero; otra con 10 ptas. diarias y una finca de recreo; una señora con 30.000 en metálico, casa puesta y valiosas alhajas; y otra señorita muy joven con 15.000 duros hija de un general y otras varias que desean legalmente casarse.

Muchas se casan y se puede probar. Dirigirse etc ...»

Aquesta última clàusula m' ha engolfat en la mar de duptes .. ¿Es á dir que ademés de tenir aquestas xicotas moma llarga, encara 's poden probar?

Avuy mateix escrich que me n' envihin mitja dotzena á proba.

Animo lectors, ja fer lo mateix!

*

Entre dos diputats va haverhi l' altre dia gran xafarranxo al Congrès.

L' un acusava á l' altre de lladre; tal com sona.

Y á pesar de las repetidas campanadas de la presidencia y á pesar de que 'l Congrès en pés s' alborotá, no volgué lo detractor retirar sas paraulas.

L' apostrofat d' una manera tan directa, es lo republicá Sr Ojeda.

¿Republicá y la minoria no s' aixecá com un sol home, pera protestar?

Duptém...

*

Don A. Careta y Vidal,
un solemne clerical
que á lo fátuo y carcamal
junta las *sebas*,

ha publicat ja fa temps un volúm que l' titula «Diccionario de *barbrismes*,» tal com sona.

No havia tingut ocasió (ni ganas) de fullejar l' esmentat volúm y per aixó ignorava la segona part.

Y la segona part es que en Careta y Vidal ven ó regala (més lo segón, que lo primer) el Diccionario de marras junt ab una estampa que conté els goigs y la efigie de S. Jordi mata l' aranya.

¡Quina gracia!

¡Un llibre de barbarismes junt ab els goigs de S. Jordi, que hi dehuen lligar tant com á un Cristo, dugas pistolas!

Aquestas ideas sols poden acudirse al ex-tripayre del Portal Nou, convertit avuy en sangonera municipal y poeta (?) á ratos perduts.

Correspondencias

Senyoras.

—*Roseta Serra* Excepte *La opinió y Lo que més val*, lo demés serveix tot —*Sileta*. Moltes gracias y Deu li conservi la inspiració. —*R. de C* Gracias també; bona part s' aprofitará. —*L. M. R.* (Vich.) Veuré de retocar'ho per fer'ho servir. —*Francisca U.* S aprofitarán els cantars. Gracias y repeteixi.

D. R. B.

Senyors.

—*R. Cò*. Ha servit y gracias. —*J. M. Mallafre*. Lo mateix li dich. —*F. Saladrigas*. A pesar de 'ls meus bons desitjos no 'l puch complaure. —*Ayguia freda*. La prosa no va. El vers sí. —*L. Moret de Gracia*. Las quintillas ab los versos finals de la mateixa consonancia, no son admesos. L' altre treball anirá. —*R. Homedes*. Molt retocada y alleugerida servi la primavera. —*R. Brugués*. Rebut l' últim treball y enterat del encàrrech. —*Xech de Llansá*. No mes serveix la Xarada. —*Sarà Bacó*. Admés y gracias. —*F. S.* Aceptats els treballs. —*Mister Chames*. N' aprofitaré dos. —*J. Aladria*. Admés. —*Gilmartin*. Sento dirli que no pot anar. La «Humanitat» es d' una literatura malsana com la de 'n Rusiñol. —*Jaume Aleu*. Acepto un treball y la Xarada. —*Montabliz*. Aceptat ab alguna correcció. —*J. E. S.* No puch complaure aquesta vegada, pero si s' hi dedica crech que farà quelcóm de profit. —*J. Cristiá*. Admés. —*Un Romancero*. E's cantars bilingües estan manats retirar de real ordre. —*R. Homedes*. Veuré de retocarla. —*March*. S' aprofitará alguna cosa. —*José Pomés, Capellades*. Anirá la ma'or part. La cansoneta es lo més fluix. —*Oñiverta*. El dibuix es molt magriscolis. Per una plana convindria més assumpto. —*R. Amorós*. Procuraré aprofitar'ho.

LA TOMASA
ANAR PER LLANA...

Volguentse atipar de franch
pensa agafá un bon palpís.

y es agafat ¡infelís!
per un gros, terrible cranch.

Secció de trenca-closcas

Entreteni... mes ni menos

Xarada

Gana té 'l partit monárquich,
gana té 'l partit total,
gana té 'l partit carlista,
gana. . ninch! ninch! ninch! ninch!
(ninch!

Vuy casarme, vuy casarme
ab la Quarta inversa cinch...
cinch, cinch, cinch,
¡viva la gresca! ¡viva la gresca!
cinch, cinch, cinch,
¡viva la gresca del Torin!

Si t fas alguna dos hú
tan es que risquis com rasquis,
se 't veurá tan, tan y tan. .
vá á la font que 's trenca 'l canti.

No soch ni vuy ser polítich
sols soch *hú-dos-tres*... sis, nou
qui juga á dá pinyols
qui juga á dá pinyols.

Creus que sent la mare grosa
y al mateix temps bastant guapa
es *tercera inversa dos*...
t' equivocas es molt naua.

Dirás que aixó allargo massa
y al últim resultarà
que 's farà massa *tres-dos*...
Donchs no sonyor... s' ha acabat!
J. MONTABLIZ.

Tarjeta

Consuelo Rica y Gili
de COLS
Caldas de Estrach

Formar ab aquesta direcció lo
titol d' un aplaudit saynete catalá.
ALBERTET de VILAFRANCA.

Anágrama

Lo Tot, qu' es un xicot
molt total pena,
sempre está fent la tot
en la taberna.

AIGUA-FREDA

Geroglífich

I K I

L O T

IIIIIIIIII

IIIIIIIIII

IIIIIIIIII

I

J. GORINA ROCA.

Soluciones del número anterior

Xarada.—*Hos-tal-rich*.

Geroglífich.—*Per verdor la pri-
mavera*.

Enigma —*MO RE LL*

Tarjeta.—*La capseta dels petóns*.

Anágrama —*Marta-armat-trama
marat-matar*.

Logogrifo.—*Modesta*.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya y Portugal, trmte. . 1'50 ptas
Cuba y Puerto Rico, . . . 3 »
Extranger, . . . 3 »
Número corrent 0'10 »

Tota reclamació podrà dirig' rse á la
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
de dit periódich,

— 6, SANT RAMÓN, 6 —